

Lisa 1. Kaasamise käigus esitatud märkuste arvestamise tabel

Ministeeriumid

Ettepaneku esitaja	Ettepanek/avaldus	Arvestamine
Riigiprokuratuur	Läbi mõelda, kas ja millisel viisil peaks olema karistatav arvutiprogrammide või muude digilahenduste loomine ja kasutamine, mis võimaldavad tulirelvade või nende oluliste osade 3D-printimist. Pelgalt tehnilise dokumentatsiooni kriminaliseerimine uute kuriteokoosseisudena ei pruugi selliseid olukordi praktikas piisavalt hõlmata ning võib jätta seadusesse lünki.	Arvestatud seisukohapunktis 5.4. ning selle selgitustes.
Riigiprokuratuur	Eelnõus vajavad täpsustamist teatud aspektid, et tagada regulatsiooni selgus ja praktiline rakendatavus. Eelkõige puudutab see relvade valmistamist võimaldava tehnilise dokumentatsiooni käitlemisega seotud küsimusi.	Võetud teadmiseks.
Riigiprokuratuur	Artiklis 3 nimetatud kuriteod ei ole üldjuhul tagajärjedeliktid, mistõttu vajab selgitamist, kas ja kuidas on kavandatud arvestada olukordadega, kus näiteks ebaseadusliku tulirelva kasutamise tagajärjel on põhjustatud raske kehavigastus või isiku surm. Nii vajab täpsustamist, kas sellistel juhtudel on eelnõu mõttes ette nähtud käsitada tapmist või raske tervisekahjustuse tekitamist ebaseadusliku tulirelva abil eraldi kvalifitseeriva või raskendava asjaoluna.	Arvestatud seisukohapunktis 5.8. ning selle selgitustes.
Riigiprokuratuur	Praktikas võib küsimusi tekitada eelnõus kavandatud sanktsioonimäärad ja kuritegude aegumise regulatsioon, mis on kohati oluliselt erinev kehtivast regulatsioonist.	Arvestatud seisukohapunktides 5.6. ja 5.9.
Riigiprokuratuur	Prokuratuur toetab eelnõu eesmärgi ja selles pakutud lahendusi. Ebaseaduslike tulirelvade ja nende osade käitlemisega seotud kuritegevuse tõkestamine on oluline avaliku korra ja ühiskonna turvatunde tagamiseks ning eelnõu eesmärgid on seetõttu põhjendatud. Prokuratuuri hinnangul on kehtiv õigusraamistik suures osas juba kooskõlas eelnõuga kavandatavate eesmärkide ja meetmetega. /---/ Kokkuvõttes prokuratuur toetab eelnõud, kuid peab vajalikuks prokuratuuri edasist kaasamist kuriteokoosseisude ja karistuste täpsustamisel.	Võetud teadmiseks.
Eesti Kohtuekspertiisi Instituut	Samas näeb EKEI mitmeid probleemkohti pakutud lahendustes, kuna need ei ole kohtuekspertiisi seisukohalt praktikas rakendatavad või jäävad tehniliselt ja meetoodiliselt ebaselgeks. Eelkõige puudutab see relvade tehnilise dokumentatsiooni (sh digitaalse) käsitlemist ning nende seostamist tulirelva mõistega. Eelnõus puudub selge mehhanism, mille alusel: • tuvastatakse, et tegemist on just tulirelva või selle olulise osa tehnilise joonisega; • eristatakse tulirelva või selle osa tehnilisi jooniseid muudest skeemidest;	Arvestatud seisukohapunktis 5.15. ning selle selgitustes.

- määratakse, kes on pädev sellist hinnangut andma.

Arvestades senist ekspertiisipraktikat ning tulirelva valdkonna ekspertiiside sisu ei saa kohtuekspertiisi vaatest pelgalt joonise või digifaili olemasolu alusel järeldada, et see võimaldab tulirelva valmistamist. Tulirelva valmistamine eeldab õigeid mõõtmeid, sobivaid materjale, piisavat printimise täpsust ja kvaliteeti ning valmistatava toote (sh 3D prinditud) tegelikku tehnilist võimekust. EKEI peab tulirelva määratlemisel oluliseks, et tulirelvade puhul oleks selgelt määratletud kahjustusvõime kriteerium. Praktikas saab ese (sh 3D-prinditud relv) olla tulirelv üksnes juhul, kui see on füüsiliselt valmistatud ja reaalselt suuteline lasku sooritama omades samal ajal piisavat kahjustusvõimet vigastuste tekitamiseks. Ilma toimivuse ja kahjustusvõime hinnanguta ei ole võimalik üheselt määratleda, kas tegemist on tulirelva või selle tehnilise joonisega. Veelgi enam, segaseks jääb üksikute osade tehniliste jooniste liigitamine justnimelt tulirelva osade joonisteks. See asjaolu vajab täiendavat selgust nii EL õigusaktis kui ka riigisisises regulatsioonis.

Eesti kontekstis on oluline rõhutada, et EKEI tulirelvaekspertiisi valdkond ei ole koolitatud tehniliste jooniste, CNC-tootmise, 3D-modelleerimise ja digifailide sisuliseks hindamiseks. Regulatsioonis on koondatud ühte erinevad tootmismeetodid, mis ekspertiisivõimekuse mõttes eeldavad täiesti erinevaid oskusi, seadmeid ja tarkvara. Näiteks eeldaks tehniliste jooniste hindamine jooniste lugemise ja tõlgendamise oskust ja professionaalsete CAD-tarkvarade kasutamist (insenertehnilisi oskusi). Sellise võimekuse loomine EKEIs ei ole realistlik ega proportsionaalne asutuse praeguste põhifunktsioonidega.

Need aspektid vajavad eelnõus tehnilist ja õiguslikku täpsustamist, et vältida ebamääraseid ja vaieldavaid tõlgendusi. Oluliseks ohukohaks on võimalus, et tulirelva mõiste muutub praktikas ebaselgeks ning et kriminaalmenetluses eeldatakse ekspertiisasutuselt hinnanguid, milleks puudub tõenduslik, metoodiline ja tehniline alus. Abiks võiks olla kogemustega riikide parimate praktikate jagamine, sealhulgas seniste kogemuste jagamine.

Kindlasti on oluline keskse pädeva asutuse loomine Euroopas, mis hindab ja kinnitab digitaalse dokumentatsiooni kvalifitseerumist tulirelvade või nende osade tehnilisteks joonisteks, haldab vastavat referentskogu ning toetab liikmesriike nõustamise ja võrdlusega. Lisaks tuleb selgelt reguleerida, kellel ja millistel

		tingimustel on õigus selliseid jooniseid hoida (sh ekspertiisiasutus) ning millised on vastavad tööprotsessid ja vastutused.	
Eesti Instituut	Kohtuekspertiisi	EKEI juhib tähelepanu, et Eestisse on loodud riiklik tulirelvade kontaktpunkt (National Firearms Focal Point, NFFP). Kontaktpunkti töös osalevad mitmete asutuste esindajad, sealhulgas ka Eesti Kohtuekspertiisi Instituudi töötajad, sõlmimisel on ka asutuste vaheline raamkõkkulepe. Koostöövorm võimaldab käeoleval hetkel infovahetust tulirelvadega seotud juhtumites	Arvestatud seisukohapunkti 5.11. selgitustes koos Siseministeeriumi samasisulise kommentaariga.
Eesti Instituut	Kohtuekspertiisi	EKEI toetab eelnõus toodud üldeesmäärke, milleks on tulirelvade ebaseadusliku kaubanduse ja tulirelvadega seotud kuritegude tõhusam ennetamine ning piiriülese koostöö parandamine. /---/ Kokkuvõtteks, EKEI toetab eelnõu strateegilisi eesmäärke, kuid leiab, et mitmed pakutud lahendused vajavad olulist täpsustamist, et need oleksid kohtuekspertiisi seisukohalt õigusselged ja rakendatavad. Ilma selge pädevusjaotuse, tehniliste kriteeriumide ja keskse hindamismehhanismita võib eelnõu rakendamine tuua kaasa erinevaid tõlgenduspraktikaid liikmesriikides, mis kahjustab õiguslikku selgust ja menetluste võrreldavust.	Võetud teadmiseks.
Siseministeerium		Siseministeerium toetab direktiivi üldeesmäärke, milleks on ebaseadusliku tulirelvakaubanduse ja sellega seotud kuritegevuse tõhusam ennetamine ja tõkestamine Euroopa Liidus, sealhulgas kuriteokoosseisude ühtlustamine, piiriülese koostöö parandamine ning andmete kättesaadavuse suurendamine. Need eesmärgid on sisuliselt kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 83 ning Euroopa Liidu ja liikmesriikide rahvusvaheliste kohustustega, eelkõige ÜRO tulirelvade protokolliga. Siseministeeriumi hinnangul on õiguspoliitiliselt põhjendatud, et ebaseadusliku tulirelvakaubanduse ja sellega seotud ettevalmistavate või kaasnevate tegude suhtes kehtiksid Euroopa Liidus võrreldavad miinimumstandardid, sest tegemist on olemuselt piiriülese kuritegevusliigiga, mille tõhus tõkestamine eeldab ühist arusaama karistatavatest tegudest, uurimisprioriteetidest ja koostöömehhanismidest. Eriti positiivsena tuleb esile tõsta seda, et eelnõu eesmärk ei ole muuta seadusliku relvakäibe üldist raamistikku, vaid keskendub ebaseadusliku turu tõhusamale tõkestamisele. Siseministeeriumi jaoks on oluline, et õiguspoliitiline fookus jääks tegevustele, mis tegelikult suurendavad ohtu avalikule korrale ja sisejulgeolekule, nagu loata valmistamine, ebaseaduslik kaubandus, keelatud ümbertegemine, märgistuse manipuleerimine ning sellise tegevuse soodustamine digitaalse dokumentatsiooni abil.	Võetud teadmiseks.

Siseministeerium	<p>Samas peab Siseministeerium oluliseks, et direktiivi rakendamine oleks proportsionaalne, õigusselge ega tooks kaasa põhjendamatu haldus- ega menetluskoormuse kasvu riiklikele õiguskaitseasutustele. Oluline on tagada, et Politsei- ja Piirivalveamet (edaspidi PPA) ning Kaitsepolitseiamet (edaspidi KAPO) saaksid direktiivi rakendada olemasolevate ressursside, pädevuste ja infosüsteemide raames. Direktiivi eesmärk ei saa olla selliste uute aruandlus-, ekspertiisi- või menetluskohustuste loomine, mille täitmiseks oleks vaja rajada täiesti uus institutsionaalne või tehniline võimekus ilma selge praktilise lisaväärtuseta. Sama oluline on vältida olukorda, kus liikmesriikidele jäetakse küll ulatuslik kohustus kriminaliseerida uusi käitumisviise, kuid puuduvad selged õiguslikud ja tehnilised kriteeriumid selleks, kuidas selliseid tegusid tõendada, ekspertiisiga hinnata ja menetluslikult käsitleda.</p> <p>Seega, direktiivi eelnõu strateegilised eesmärgid on iseenesest mõistlikud, kuid mitmes valdkonnas vajab direktiiv täiendavat sisustamist. Eelkõige puudutab see tehnilise dokumentatsiooni mõistet, selle seostamist tulirelva mõistega, eksperthinnangute andmise pädevust, süüteokoosseisude piisavat määratletust ning sanktsioonisüsteemi seost siseriikliku õigusega. Kui neid küsimusi ei täpsustata, võib direktiivi praktiline rakendamine liikmesriikides kujuneda ebaühtlaseks ja vaieldavaks, mis omakorda kahjustab õiguslikku selgust ning direktiivi eesmärkide saavutamist</p>	Võetud teadmiseks, kuivõrd neid seisukohti selgitatakse seisukohtades detailsemalt.
Siseministeerium	<p>Artikkel 3 – tulirelvadega seotud kuriteod. Punkt d – laskemoona valdamine</p> <p>Direktiivi artikli 3 lõike 1 punktis d kavandatud laskemoona valdamise kriminaliseerimise puhul tekib Siseministeeriumi jaoks põhimõtteline küsimus, kas direktiiv peaks kehtestama ühtse miinimumkoguse, millest alates käsitatakse laskemoona valdamist kuriteona, või tuleks see küsimus jätta liikmesriikide otsustada. Eesti kehtivas õiguses eristatakse väärtegu ja kuritegu muu hulgas koguselise kriteeriumi alusel: väiksemate koguste puhul võib tegu olla väärteoga, suuremate koguste puhul kuriteoga. Praktikast aitab selline lähenemine tagada proportsionaalsuse, eristades ühekordseid või piiratud ohuga rikkumisi sellistest juhtumitest, mis viitavad selgemalt ohtlikule, süstemaatilisele või kuritegeliku eesmärgiga käitumisele. Siseministeerium leiab, et direktiiv ei peaks selles küsimuses kehtestama jäika, kõigile liikmesriikidele ühesugust kogulist piiri. Liikmesriikide õiguspraktika, relvakäibe eripärad, väärteo- ja kuriteosüsteemide ülesehitus ning sanktsioonipoliitika on erinevad. Ühtse numbrilise piiri kehtestamine Euroopa Liidu</p>	Arvestatud seisukohapunktis 5.2. ning selle selgitustes.

	<p>tasandil võiks osutada mõnes riigis liiga leebeks, mõnes teises aga ebaproportsionaalselt karmiks. Samuti ei ole laskemoona puhul pelgalt kogus alati ainus ega isegi peamine ohtlikkuse näitaja, hinnata tuleb ka laskemoona liiki, valdamise asjaolusid, seost muu õigusrikkumisega ja isiku tegevuse eesmärki. Seetõttu on põhjendatud jätta liikmesriikidele kaalutlusruum otsustada, millal kvalifitseerub loata laskemoona valdamine väärteoks ja millal kuriteoks. Selline paindlikkus on oluline ka õigusselguse seisukohalt. Kui liikmesriik on oma süsteemis juba välja töötanud toimiva ja kohtupraktikas kinnistunud piiritlemise, ei ole põhjendatud seda üksnes ühtlustamise eesmärgil lõhkuda. Direktiivi eesmärk peaks olema tagada, et ebaseadusliku laskemoona valdamine oleks karistatav ning piisavalt tõhusalt sanktsioneeritud, mitte sundida liikmesriike loobuma toimivast siseriiklikust diferentseerimisest.</p>	
Siseministeerium	<p>2.2 Punktid e ja f – tehniline dokumentatsioon</p> <p>Direktiivi artikli 3 lõike 1 punktides e ja f käsitletud tehnilise dokumentatsiooni, sealhulgas 3D jooniste, CAD-failide, tootmisfailide ja muude digitaallahenduste kriminaliseerimine on üks eelnõu keskseid ja samas probleemsemaid osi. Siseministeerium toetab eesmärki piirata sellise dokumentatsiooni kasutamist olukordades, kus see teenib tulirelvade või nende oluliste osade ebaseaduslikku valmistamist. Tehnoloogia areng, eriti 3D-printimise ja arvjuhitava tootmise laialdasem kättesaadavus, võib muuta relvade ebaseadusliku valmistamise senisest lihtsamaks ning seetõttu on arusaadav, et õigusraamistik peab suutma reageerida ka valmistamist võimaldavatele digitaalse iseloomuga ettevalmistavatele tegevustele.</p>	<p>Osaliselt arvestatud seisukohapunktis 5.3. ning selle selgitustes.</p>
Siseministeerium	<p>Samas rõhutab Siseministeerium, et sellise dokumentatsiooni kriminaliseerimine peab olema selgelt seotud tahtlusega kasutada seda ebaseaduslikul eesmärgil. Pelgalt joonise, faili või tehnilise kirjelduse omamine ei tohiks olla kuritegu. Vastasel juhul tekib reaalne oht, et kriminaalvastutuse alla satuksid ka tegevused, mis on õiguspärased ja ühiskondlikult aktsepteeritavad, nagu teadus- ja arendustegevus, kollektioneerimine, õppetegevus, relvatööstuse seaduslik tootearendus või näiteks kohtuekspertiisiga seotud säilitamis- ja analüüsitoimingud. Ei ole mõistlik olukord, kus isik peab juba tehnilise idee arutamiseks või tutvustamiseks hindama, kas see võib kuuluda karistatava tegevuse alla. Ideede või tehnilise mõtte arendamine ei tohi olla karistatav. Regulatsioon ei tohi viia olukorrani, kus õiguspärase tehnilise lahenduse väljatöötamine või avalikustamine muutub problemaatiliseks üksnes seetõttu, et seda oleks teoreetiliselt võimalik kuritarvitada.</p>	<p>Arvestatud seisukohapunktis 5.3. ning selle selgitustes.</p>

	<p>Lisaks tuleb direktiivis täpselt määratleda, millised tegevused kuuluvad loa- või teavitamiskohustuse alla ning mis on dokumentatsiooni „jagamise“ ja „levitamise“ sisuline erinevus. Siseministeeriumi hinnangul ei tohi terminoloogia jääda ebamääraseks, sest sellest sõltub nii karistatava käitumise ulatus kui ka isikute võimalus oma tegevuse õiguspärasust ette näha. Samuti peab olema selge, et teadusasutuste, relvatööstuse, pädevate ametiasutuste ning vajaduse korral ka ekspertiiasutuste vaheline dokumentatsiooni hoidmine ja vahetamine seaduslikel eesmärkidel peab olema lubatud. Direktiivi eesmärk ei saa olla innovatsiooni, teadusuuringute või õiguspärase tööstustegevuse pärssimine.</p> <p>/---/</p> <p>Siseministeeriumi hinnangul tuleb siiski säilitada väga selge piir kuriteokoosseisu ja üldise tehnoloogilise arendustegevuse vahel. Karistatavaks ei tohi muutuda neutraalsed või mitmeotstarbelised digitaalsed vahendid üksnes seetõttu, et neid võiks teoreetiliselt kasutada ka ebaseaduslikul eesmärgil.</p>	
Siseministeerium	<p>Direktiivi eelnõus puudub selge mehhanism, mille alusel tuvastada, et konkreetne fail, joonis või digitaalne mudel kujutab endast just tulirelva või selle olulise osa tehnilist joonist. Samuti ei ole selge, kuidas eristada tulirelvaga seotud tehnilist dokumentatsiooni muudest skeemidest, joonistest või insenertehnilistest lahendustest ning milline asutus peaks olema pädev sellist hinnangut andma.</p> <p>Seetõttu peab Siseministeerium oluliseks, et direktiivis täpsustataks vähemalt kolm küsimust. Esiteks tuleb selgemalt määratleda, millal saab tehnilist dokumentatsiooni lugeda selliseks, mis on mõeldud või sobiv tulirelva või selle olulise osa valmistamiseks. Teiseks tuleb kindlaks määrata, milliste tunnuste või kriteeriumide alusel eristatakse sellist dokumentatsiooni üldisest tehnilisest või insenertehnilisest informatsioonist. Kolmandaks tuleb selgelt reguleerida, milline pädev asutus võib sellist hinnangut anda ning millisel meetodilisel alusel see hinnang kujuneb. Kui need küsimused jäetakse liikmesriikidele vabalt tõlgendada, tekib suur risk, et sama tüüpi fail loetakse ühes liikmesriigis karistatavaks tehniliseks dokumentatsiooniks, teises aga mitte.</p>	Arvestatud seisukohapunktis 5.15. ning selle selgitustes.
Siseministeerium	<p>Prokuratuur on samuti juhtinud tähelepanu sellele, et täiendavalt tuleks läbi mõelda, kas ja mil määral peaks olema reguleeritud mitte üksnes tehnilise dokumentatsiooni, vaid ka arvutiprogrammide või muude digilahenduste loomine ja kasutamine, mis võimaldavad 3Dprintimist või muud digitaalselt juhivat tootmist. Pelgalt tehnilise dokumentatsiooni kriminaliseerimine ei pruugi kõiki praktilisi olukordi katta ning võib jätta seadusesse lünki.</p>	Arvestatud seisukohapunktis 5.4. ning selle selgitustes.

Siseministeerium	<p>2.3 Hooletus (artikkel 3 lõige 2)</p> <p>Direktiivi ettepanek näeb ette, et tehnilise dokumentatsiooni levitamine võib olla karistatav ka raske hooletuse korral. Siseministeeriumi hinnangul ei ole selline lahendus piisavalt läbimõeldud ega kooskõlas siseriikliku karistusõiguse loogikaga. Tehnilise dokumentatsiooni levitamine, eriti selle avalik kättesaadavaks tegemine internetis või muul viisil laiale ringile edastamine, on üldjuhul teadlik ja aktiivne tegevus, mille puhul on loomulik käsitada tegu tahtlikuna. Levitamine kui käitumine eeldab tavaliselt isiku teadlikku otsust materjali üles laadida, avaldada, edastada või muuta see määratlemata isikute ringile ligipääsetavaks. Sellise teo kvalifitseerimine raske hooletusena tekitab dogmaatilisi ja praktilisi probleeme.</p> <p>Karistusõiguslikult on oluline eristada teadlikku levitamist olukordadest, kus dokument muutub teistele kättesaadavaks ettevaatamatusest või hooletu teabehalduse tõttu. Hooletus võiks teatud tingimustel tulla kõne alla näiteks jagamise puhul, kui dokument satub avalikku või laiemasse kasutusse isiku puudulike turvameetmete, eksimuse või ettevaatamatu käitumise tõttu. Kuid ka sel juhul peab koosseis olema väga täpselt sõnastatud, et välistada olukorrad, kus kriminaalvastutus tekib üksnes abstraktse riski või ebaselge etteheidetavuse alusel.</p> <p>Siseministeerium leiab seetõttu, et direktiivis tuleks loobuda levitamise kriminaliseerimisest raske hooletuse alusel või vähemalt sõnastada see ümber nii, et hooletusvastutus saaks tekkida üksnes kitsalt määratletud juhtudel, mis on karistusõiguslikult põhjendatud ja ette nähtavad. Vastasel juhul tekib oht, et kriminaalvastutus laieneb ebamääraselt tegevustele, mille sisuline ohtlikkus ja süüline iseloom ei ole võrreldav teadliku ebaseadusliku levitamisega.</p>	<p>Arvestatud seisukohapunktis 5.5. ning selle selgituses.</p>
Siseministeerium	<p>2.4. Teabe omamine või sellega tutvumine</p> <p>Siseministeerium peab vajalikuks rõhutada, et pelgalt teabe omamine või sellega tutvumine ei tohi olla karistatav. Vastasel juhul tekib ebaproportsionaalselt lai regulatsioon, mille alla võivad sattuda ka õiguspärased tegevused, nagu teaduslik uurimistöö, ajalooline huvi või tehniline enesetäiendamine. Selline lähenemine ei ole kooskõlas karistusõiguse ultima ratio põhimõttega.</p> <p>Kui internetis on kättesaadav materjal, mida saab kasutada ebaseadusliku tulirelva valmistamiseks, tuleks sellele reageerida riskipõhiselt. See tähendab eelkõige järelevalve- ja ennetavaid meetmeid – näiteks tegevuse jälgimist ja vajadusel suhtlust</p>	<p>Arvestatud seisukohapunktis 5.3. ning selle selgitustes.</p>

	isikuga ohu hindamiseks. Kriminaalvastutus peaks tekkima alles siis, kui ilmneb konkreetne ebaseaduslik tegevus, näiteks relva valmistamine.	
Siseministeerium	<p>Direktiivis sätestatud raskendavate asjaolude loetelu eesmärk on üldjoontes mõistetak, kuid Siseministeeriumi hinnangul ei pruugi pakutud lahendused olla Eesti kontekstis proportsionaalsed ega piisavalt paindlikud.</p> <p>Eelnõu punktis a sätestatud künnis, mille kohaselt oleks raskendavaks asjaoluks kümne või enama tulirelva kasutamine kuriteo toimepanemisel, on Eesti praktikas ebarealistlikult kõrge. Eesti-suguses väiksemas liikmesriigis on tulirelvadega seotud juhtumite maht, struktuur ja iseloom teistsugune ning nii kõrge lävendi puhul ei pruugi norm olulist praktilist tähendust omada. See vähendab sätte tegelikku kasutatavust ning ei võimalda adekvaatselt hinnata juhtumeid, mis on kohalikes oludes juba iseenesest tõsise iseloomuga.</p> <p>Seetõttu teeb Siseministeerium ettepaneku kaaluda madalamat künnist või võimaldada liikmesriikidel määrata see oma õigussüsteemi ja praktika põhjal. Näiteks juba kolme või enama tulirelvaga seotud kuritegu võib Eesti tingimustes viidata märkimisväärsele organiseeritusele, suuremale ohtlikkusele või varustusahela laiemale ulatusele. Raskendavate asjaolude eesmärk peaks olema kajastada tegelikku ohuastet konkreetse liikmesriigi praktikas, mitte üksnes kehtestada abstraktselt ühtset, kuid paljudes olukordades sisutühjaks jäävat arvnäitajat.</p> <p>Punktis b sätestatud A-klassi tulirelvade käsitlemine raskendava asjaoluna vajab samuti täpsustamist. Eesti õiguses on tsiviilkäibes keelatud relvade ja laskemoona käitlemine juba eraldi rangemalt karistatav. Seetõttu ei ole põhjendatud, et ainuüksi relva kuulumine direktiivi A-klassi peaks automaatselt toimima universaalse raskendava asjaoluna, sõltumata konkreetsest esemest, selle kasutusviisist või tegelikust ohtlikkusest. Eriti probleemne võib see olla juhtudel, kus A-kategooria tuleneb esemega seotud formaalsetest klassifikatsioonitunnustest, kuid konkreetse teo sisuline ohtlikkus ei ole samas suurusjärgus.</p> <p>Siseministeerium juhib siinjuures tähelepanu võimalikele ebaproportsionaalsetele olukordadele seoses suure mahutavusega padrunisalvedega. Näiteks võib sportlaskuri valduses olla üle 20 padrundi mahutav püstoli salv või üle 10 padrundi mahutav püssi salv, mis kuuluvad klassifikatsiooni alusel piiratud käibega esemete hulka. Kui isik lõpetab laskespordiga tegelemise ja loovutab põhivarustuse, kuid üks salv jääb hooletusest alles, ei oleks põhjendatud, et selline olukord tooks automaatselt</p>	Arvestatud seisukohapunktis 5.8. ja selle selgituses.

	<p>kaasa raskendava asjaolu kohaldamise samal tasemel kui tegelikult ohtlike või organiseeritud kuritegudega seotud relvakäitlemine. Raskendavate asjaolude regulatsioon peab võimaldama eristada formaalset rikkumist reaalsest kõrgendatud ohust.</p> <p>Prokuratuur on lisaks õigustatult tõstatanud küsimuse, kuidas suhestuvad artiklis 3 nimetatud kuriteod olukordadega, kus ebaseadusliku tulirelva kasutamise tagajärjel põhjustatakse raske tervisekahjustus või surm. Kuna artiklis 3 sätestatud teod ei ole üldjuhul tagajärjedeliktid, vajab selgitamist, kas ja kuidas on direktiivis kavas arvestada juhtumeid, kus sama ebaseadusliku relva käitlemine realiseerub hiljem väga raskete tagajärgedega vägivallakuriteos. Siseministeeriumi hinnangul tuleks selgemalt läbi mõelda, kas sellistes olukordades nähakse ette eraldi kvalifitseerivad tunnused, raskendavad asjaolud või jäetakse tagajärgede hindamine täielikult liikmesriigi üldiste isikuvastaste süütegude regulatsiooni kanda. Õigusliku selguse huvides peaks direktiiv seda küsimust vähemalt põhjenduosast selgemini käsitlema</p>	
Siseministeerium	<p>4. Artikkel 12 – aegumistähtajad</p> <p>Direktiivis kavandatud aegumistähtaegade regulatsioon vajab Siseministeeriumi hinnangul täiendavat põhjendamist ja täpsustamist. Praegusel kujul jääb ebaselgeks, miks on valitud just sellised tähtajad ning kuidas need suhestuvad erinevate liikmesriikide karistusõiguslike süsteemidega, kus aegumine on tihedalt seotud nii sanktsioonisüsteemi, süüteoliikide raskusastme kui ka menetlusökonoomiaga. Eesti õiguses on aegumise regulatsioon kujundatud tervikliku süsteemina, milles võetakse arvesse teo raskust, sanktsiooni määra ja õiguskindluse põhimõtet. Kui direktiiv kehtestab kohustuslikud miinimumid või muudab aegumise loogikat teatud süüteoliikide lõikes oluliselt, võib see tuua kaasa süsteemseid pingeid ning nõuda siseriiklike põhimõtete ümberhindamist ka laiemalt.</p> <p>Lisaks ei ole selge, kas kavandatud aegumistähtajad on kõigi artiklis 3 kirjeldatud tegude puhul proportsionaalsed. Direktiiv koondab ühe regulatsiooni alla väga erineva raskusastmega teod, alates relvade ebaseaduslikust valmistamisest või kaubandusest kuni tehnilise dokumentatsiooni teatud käitlemisvormideni. Kui nendele tegudele rakendada liiga ühtset või liiga pikka aegumisrežiimi, võib tagajärjeks olla olukord, kus vähem ohtlikud või piiripealse sisuga teod allutatakse samasugusele kriminaalpoliitilisele rangusele nagu kõige raskemad relvakuriteod. See ei oleks kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega.</p>	Arvestatud seisukohapunktis 5.9. ja selle selgituses.

	<p>Seetõttu peab Siseministeerium oluliseks, et liikmesriikidele tuleb säilitada piisav paindlikkus kujundada aegumistähtjad vastavalt oma õigussüsteemi loogikale, eeldusel et tagatud on direktiivi eesmärkide saavutamiseks vajalik uurimis- ja menetlusvõimalus. Direktiiv peaks keskenduma sellele, et tõsiste piiriüleste relvakuritegude menetlemine ei nurjuks põhjendamatult lühikese aegumise tõttu, kuid ei tohiks minna kaugemale sellest, mis on vajalik ja põhjendatud.</p>	
Siseministeerium	<p>5. Ülekriminaliseerimise risk ja juriidiliste isikute vastutus</p> <p>Siseministeerium näeb direktiivi puhul ühe olulise ohukohana ülekriminaliseerimise riski. Eriti puudutab see uusi tehnilise dokumentatsiooniga seotud koosseise, juriidiliste isikute vastutuse laiendamist ning kõrgeid rahalisi karistusi. Kuriteokoosseisude loomisel tuleb vältida olukorda, kus karistusõiguslik sekkumine laieneb ka neile juhtumitele, mida oleks võimalik piisavalt tõhusalt käsitleda haldusõiguslike meetmete, loa- ja järelevalvesüsteemi või kitsamalt sõnastatud kuriteokoosseisude kaudu. Karistusõigus peab jääma ultima ratio vahendiks ning seda põhimõtet tuleb eriti hoolikalt järgida valdkondades, kus reguleeritavad tegevused võivad osaliselt kattuda ka õiguspärase tööstus-, teadus- või tehnilise tegevusega.</p> <p>Juriidiliste isikute vastutuse osas tuleb tagada, et vastutus tekiks üksnes juhtudel, kus juriidilisele isikule etteheidetav seos teo toimepanemisega on sisuliselt põhjendatud ja tõendatav. Liiga lai, abstraktne või automaatne vastutusmudel võib osutada ebaproportsionaalseks, eriti väikeriikides tegutsevate ettevõtjate suhtes. Sama kehtib rahaliste karistuste kohta. Kuigi globaalses või suurte liikmesriikide kontekstis võivad väga kõrged trahvimäärad tunduda põhjendatud, võivad need Eesti-suguses majanduskeskkonnas olla väikese või keskmise suurusega ettevõtjatele sisuliselt hävitava mõjuga, isegi olukordades, kus teo raskus või süü ei õigusta niivõrd intensiivset sanktsiooni.</p> <p>Seetõttu peab Siseministeerium oluliseks, et direktiiv võimaldaks karistuste määramisel piisavat paindlikkust ning arvestaks juriidilise isiku suurust, tegevusmahtu, süü vormi, teo tegelikku ohtlikkust ja konkreetseid asjaolusid. Sanktsioonisüsteem peab olema tõhus, kuid samal ajal diferentseeritud ja proportsionaalne. Eesmärk ei tohi olla formaalse harmoniseerimise nimel liikmesriikide senise tasakaalustatud karistuspoliitika lõhkumine.</p>	<p>Võetud teadmiseks, osaliselt arvestatud seisukohapunktis 5.7.</p>

Siseministeerium	<p>6. Seosed kehtiva õigusega</p> <p>Siseministeeriumi hinnangul on oluline säilitada toimiv eristus väärteto ja kuriteo vahel, eelkõige laskemoona koguste alusel, kuid ka laiemalt relvakäitlemise rikkumiste käsitlemisel. Direktiiv ei tohiks seda loogikat lõhkuda ega suruda liikmesriikidele peale lahendusi, mis ei arvesta väljakujunenud siseriikliku õiguse struktuuri. Kehtiv õigusraamistik on suures osas juba kooskõlas direktiiviga kavandatavate eesmärkide ja meetmetega. See tähendab, et direktiivi ülevõtmise lähtekoht peaks olema olemasoleva süsteemi sihipärane täiendamine, mitte selle ulatuslik ümberkujundamine.</p> <p>Tähelepanu tuleb pöörata ka sellele, et uued tehnilise dokumentatsiooni ja digilahendustega seotud koosseisud sobitaksid Eesti karistusõiguse üldosa põhimõtetega, sealhulgas süü vormide, ettevalmistavate tegude karistatavuse, osavõtu ning juriidilise isiku vastutuse regulatsiooniga. Kui direktiiv jätab need küsimused liiga avatuks, võib see tekitada vajaduse siseriiklikult luua keerulisi erandeid või eriregulatsioone, mis omakorda vähendavad süsteemi arusaadavust ja kooskõla..</p>	<p>Võetud teadmiseks, osaliselt arvestatud seisukohapunktides 5.2., 5.3. ja 5.7. ja nende selgitustes.</p>
Siseministeerium	<p>7. Artikkel 18 – statistilised andmed ja kontaktasutuse roll</p> <p>Direktiivis sätestatud aruandlus- ja andmekogumiskohustused vajavad Siseministeeriumi hinnangul olulist täpsustamist nii sisulise vajalikkuse, vastutuse jaotuse kui ka praktilise teostatavuse seisukohalt. Põhimõtteliselt on mõistetav eesmärk parandada andmete võrreldavust ja kättesaadavust, et kujundada paremat ülevaadet tulirelvadega seotud kuritegevusest Euroopa Liidus. Samas peab andmekogumise süsteem olema üles ehitatud realistlikult, arvestades liikmesriikide institutsionaalset ülesehitust ja olemasolevaid andmevooge. Siseministeeriumi vaates on oluline siseriiklikult kokku leppida, milline asutus hakkab täitma direktiivikohase kontaktasutuse rolli. Siseministeeriumi valitsemisalas, PPA-s, tegutseb riiklik tulirelvade kontaktpunkt (National Firearms Focal Point, edaspidi NFFP), mis juba praegu koondab osa teabest, mida direktiiv nõuab, ning mille töös osalevad mitme asutuse esindajad, sealhulgas Eesti Kohtueksperdiisi Instituudi töötajad. NFFP on seega oluline olemasolev koostööplatvorm ning selle toimimist tuleb direktiivi rakendamisel arvesse võtta. Samas on direktiivikohase kontaktasutuse roll NFFP senisest ülesandest oluliselt laiem. Direktiiv hõlmab lisaks operatiivsetele ja relvaandmetele ka kohtumenetluse, süüdistuste, süüdimõistmiste, lõpetatud menetluste ja karistusliikidega seotud andmeid, mida NFFP ei oma ega saa oma</p>	<p>Arvestatud seisukohapunktides 5.11. ja 5.12. ja nende selgituses.</p>

pädevuse piires koguda, analüüsida või edasi edastada. Seetõttu ei saa Siseministeeriumi hinnangul eeldada, et NFFP täidaks automaatselt direktiivikohase kontaktasutuse kõiki ülesandeid ilma täiendava õigusliku, institutsionaalse ja tehnilise kokkuleppeta. Kui direktiiv nõuab eri asutuste andmete koondamist ja edastamist, tuleb siseriiklikult selgelt määratleda vastutav asutus, andmeomanikud, andmevood ning andmete kvaliteedi ja õigsuse eest vastutamise kord. NFFP saab edastada tema valduses või talle õiguspäraselt kättesaadavaid andmeid, kuid ei saa vastutada prokuratuuri, kohtute ega teiste Justiits- ja Digiministeeriumi haldusala asutuste andmete kogumise, tõlgendamise ega analüüsi eest.

Sama loogika kehtib ka statistiliste andmete kogumise puhul laiemalt. Politsei ei saa koguda ega analüüsida kogu justiitsvaldkonna statistikat, mis hõlmab ka prokuratuuri ja kohtute andmeid. Seetõttu ei saa selline kohustus olla pandud PPA-le ega ka üksnes NFFP-le. Kui direktiiv nõuab eri asutuste andmete koondamist ja edastamist, tuleb see riigisiselt korraldada ministeeriumide ja pädevate asutuste koostöös. NFFP saab edastada olemasolevaid, tema pädevuses olevaid andmeid, kuid ei saa vastutada teiste asutuste andmete kogumise, valideerimise ega analüüsimise eest. Lõike 2 punkt b, mis käsitleb kõikide lõpetatud kohtuasjade arvu, sealhulgas aegumise tõttu lõpetatud asju, vajab Siseministeeriumi hinnangul täiendavat põhjendamist. Ei ole selge, miks just see näitaja on vajalik direktiivi eesmärkide saavutamise või poliitikakujundamise seisukohalt. Selliste andmete kogumine võib olla halduslikult koormav, samas kui nende lisaväärtus võib olla piiratud, eriti kui lõpetamise alused on väga erinevad ega peegelda otseselt kuritegevuse tegelikku mahtu ega menetlussüsteemi tõhusust.

Sarnane probleem puudutab punkte c ja e, mis näevad ette süüdistuse saanud füüsiliste ja juriidiliste isikute arvu kogumise. Süüdistuse esitamine on menetluse vaheetapp ning ei anna iseenesest usaldusväärset pilti ei kuritegevuse tasemest ega ka õigussüsteemi lõpptulemuslikkusest. Menetlused võivad lõppeda erinevalt ning vaheetappide kogumine võib anda moonutatud pildi, kui neid ei suhestata lõplike lahenditega. Siseministeeriumi hinnangul peaks rõhk olema pigem sellistel andmetel, mis aitavad mõista kuritegevuse ulatust, tüpoloogiat, relvade liike, arestide mahtu ja menetluste lõpptulemusi, mitte aga iga võimaliku vaheetapi statistilisel jälgimisel. Lisaks tuleb vältida dubleerivat aruandlust, käsitsi andmesisestust ja ebaproportsionaalset andmete säilitamise kohustust. Kui Europolile tuleb esitada andmeid vähemalt kord kuus, peab see olema võimalik olemasolevatest andmekogudest automatiseeritud või vähemalt minimaalse lisatöötusega. Käsitsi andmete ettevalmistamine, ümberstruktureerimine või topeltsisestus ei ole

	<p>vastuvõetav lahendus. Ka 20-aastane andmete säilitamise kohustus vajab täiendavat põhjendust, eriti kui andmed sisaldavad eri liiki menetlusinfot ning nende pikaajaline säilitamine ei pruugi olla kooskõlas minimaalsuse ja proportsionaalsuse põhimõttega. Säilitamistähtaeg peaks olema seotud tegeliku vajadusega ning arvestama ka siseriikliku andmekaitse- ja andmete säilitamise regulatsiooniga</p>	
Siseministeerium	<p>8. Koormuse ja rakendatavuse küsimus</p> <p>Direktiivi rakendamisel tuleb Siseministeeriumi hinnangul ühe läbiva põhimõttena tagada olemasolevate infosüsteemide ja koostöömehhanismide maksimaalne kasutamine, automatiseeritud andmevahetuse eelistamine ning uute kohustuslike menetlusprotseduuride vältimine. Selline lähenemine on oluline mitte üksnes halduskoormuse vähendamiseks, vaid ka selleks, et direktiiv oleks tegelikkuses rakendatav ega jääks deklaratiivseks või tekitaks liikmesriikidele ebamõistlikke kohustusi.</p> <p>Siseministeeriumi valitsemisalaasutuste, PPA ja KAPO seisukohast on oluline, et direktiiv ei looks uusi püsivaid tegevusi, mis nõuavad täiendavat personali, eraldi andmesisestusvõimekust, täiendavat operatiivset koordineerimist või uut menetluslikku taristut, kui sama eesmärki on võimalik saavutada olemasolevate struktuuride kaudu.</p> <p>Siseministeerium ei toeta lahendusi, mis suurendavad oluliselt halduskoormust või nõuavad täiendavaid ressursse ilma selge lisaväärtuseta. Direktiivi praktiline mõju tuleb hinnata mitte üksnes normi eesmärgi, vaid ka rakendamise maksumuse, personali vajaduse, ekspertiisivõimekuse ning andmehalduse tegelike võimaluste kaudu. Õiguspoliitiliselt ei ole põhjendatud luua regulatsiooni, mille rakendamine eeldab ulatuslikke investeringuid, kuid mille tõenduslik või operatiivne kasu jääb ebaselgeks.</p>	Arvestatud seisukohapunktis 5.11. ja selle selgituses.
Siseministeerium	<p>Kokkuvõtvalt toetab Siseministeerium direktiivi üldeesmärke. Samas peab Siseministeerium vajalikuks mitmete sätete sisulist täpsustamist, et tagada regulatsiooni õigusselgus, praktiline rakendatavus ja proportsionaalsus.</p> <p>Siseministeerium peab vajalikuks, et tehnilise dokumentatsiooni kriminaliseerimine oleks seotud selge tahtlusega ebaseaduslikuks kasutamiseks; liikmesriikidele tuleb jätta paindlikkus laskemoona koguste määramisel; raskendavate asjaolude regulatsioon peab olema proportsionaalne ning arvestama liikmesriikide praktikat; andmekogumise ja aruandluse nõuded tuleb lihtsustada ning siduda olemasolevate</p>	Võetud teadmiseks, osaliselt arvestatud erinevates seisukohapunktides.

	<p>süsteemidega; vältida tuleb õiguskaitse- ja ekspertiisiasutuste põhjendamatu lisakoormamist. Samuti on vajalik täpsustada tehnilise dokumentatsiooni mõistet, selle tuvastamise kriteeriume, pädevusjaotust ning digitaalse dokumentatsiooni kvalifitseerimise mehhanismi, et vältida liikmesriikide vahelisi erinevaid tõlgendusi.</p> <p>Lisaks peab Siseministeerium oluliseks, et siseriiklikult lepitakse enne direktiivi ülevõtmist kokku, milline asutus hakkab täitma direktiivikohase kontaktasutuse rolli, milline on selle asutuse suhe olemasoleva NFFP-ga ning kuidas tagatakse nende andmete kogumine ja edastamine, mis jäävad väljapoole Siseministeeriumi valitsemisala või olemasolevate õiguskaitseasutuste pädevust. Ilma sellise selge vastutusjaotusega tekib oht, et direktiivist tulenevad aruandlus- ja koordineerimiskohustused jäävad ebaselgeks või pannakse asutustele, kellel puudub nende täitmiseks õiguslik ja sisuline pädevus.</p> <p>Direktiivi edasisel menetlemisel tuleb seetõttu keskenduda lahendustele, mis on praktiliselt rakendatavad, õigusselged, kulutõhusad ja kooskõlas liikmesriikide olemasoleva õigussüsteemi loogikaga. Siseministeerium toetab eelnõu edasiarendamist ning peab oluliseks Siseministeeriumi valitsemisala asutuste, EKEI ja prokuratuuri jätkuvat kaasamist kuriteokooosseisude,</p>	
--	--	--